

Arbetsgivaren Print & Packaging

NR 1 • 2015

GRAFISKA FÖRETAGENS
MEDLEMSTIDNING

”Eftersom man inte jobbar med kollektivavtalsförsäkringarna dagligen så gäller det att göra rätt när något kommer upp.”

Anna Dahl, personalchef
Arkitektkopia

TEMA

Kollektiv- avtalade försäkringar

MEDARBETAREN

Bengt Johansson bytte
regeringskansliet mot
Grafiska Företagen

OBS! OBS!

Inventerad pall!

(December 2014)

Om du tar något från denna pall.

Skriv upp det här;

Art.nr	Antal	Datum	Signatur

Gäller för nov-dec 2014

28

3
tips på hur
du tecknar nya
försäkringar

PAPPERSÅTERVINNING I VÄRLDSKLASS

Tack vare att du återvinner dina tidningar och trycksaker har vi en pappersåtervinning i världsklass i Sverige. Över 90 procent av tidningarna lämnas in och vi inom Papperskretsen ger dig Återvinningsgaranti – vilket innebär att 100 procent av det du lämnar in blir till nya högkvalitativa produkter i närbelägna svenska pappersbruk. Alltid med största miljönytta i fokus.

Vad gör de olika försäkringarna? / sid. 8

Standardisering i grafisk bransch / sid. 15

Framtida kompetens i grafisk industri / sid. 13

Kollektivavtalade försäkringar sid. 4 / Från regeringskansliet till grafiska företagen sid. 11 / grafiskabloggen.se sid. 17 /

//Maria Wikström & Sofia Wahlgren

LEDARE

Kollektivavtal förenklar ditt liv som arbetsgivare

DE ALLRA FLESTA I SVERIGE har nog någon gång under sitt yrkesverksamma liv stött på ett kollektivavtal, antingen som anställd eller som arbetsgivare. Till skillnad från i många andra länder så väcker ett kollektivavtal inga starka känslor eller reaktioner i Sverige, för oss är det i det närmaste en självklarhet. En arbetsplats som saknar kollektivavtal kan snarare uppfattas som lite avvikande och ovanlig. Sen finns det naturligtvis olika traditioner inom olika branscher, och kollektivavtal kan vara mer eller mindre vanliga inom vissa områden. Men på det stora hela så är i regel ett kollektivavtal en självklar del i det totala anställningskontraktet.

IBLAND NÄR VI TRÄFFAR FÖRETAG som inte är medlemmar i en arbetsgivarorganisation kan frågan uppstå kring vilka fördelar det finns med ett kollektivavtal; är det inte bättre att stå utanför och göra som man vill, eller som man kommer

överens om med de anställda? Tja, det låter kanske bra, och kan säkert vara bra i vissa fall, men det regelverk vi har på den svenska arbetsmarknaden förutsätter i stor utsträckning att det finns kollektivavtal, och livet som arbetsgivare blir i många fall betydligt enklare om man har kollektivavtal.

FÖRUTOM ADMINISTRATIVA REGLER kring t.ex. löneavdrag vid sjukdom, semesterlöneberäkning eller lön vid övertidsarbete så finns det regler som är transparenta och därmed konkurrensneutrala för hela branschen när det gäller exempelvis olika anställningsformer eller uppsägnings-tider. Därtill finns regler som mer har karaktären av ramverk och som det finns en frihet kring om man vill tillämpa dem eller ej, och då tänker jag främst reglerna kring följsam arbetstid. Det kanske tydligaste avtrycket ett kollektivavtal ändå ger är de årliga löneförhöjningarna som

Som arbetsgivare vill jag också veta att mina medarbetare är skyddade om något skulle hända

följer av avtalsrörelser, som under de senaste åren ägt rum ungefär vart tredje år. Parterna förhandlar då fram den totala kostnadsramen för ett kollektivavtal och vad löneförhöjningen blir. Detta är något som samförhandlas inom industrisek-

torn och därmed blir nivån inte bransch-anpassad på samma sätt som vi försöker göra med de allmänna villkoren.

Vad som kanske trots allt är viktigast ändå, sett ur ett längre perspektiv och ett helt yrkesliv, är de försäkringar och pensionslösningar som är reglerade i kollektivavtalen. Och detta är en lika stor trygghet för arbetsgivaren som för den anställde. Tryggheten för den anställde är given, men som arbetsgivare vill jag också veta att mina medarbetare är skyddade om något skulle hända och att det finns en bra pension när yrkeslivet är slut. Och allt detta vet jag fungerar om man följer sin bransch kollektivavtal när det gäller försäkringar och pensioner.

Lena-Liisa Tengblad, vd, Grafiska Företagen.

Anna Dahl är personalchef vid Arkitektkopia. Det är till henne de anställda vänder sig när de har frågor om sina kollektivavtalsförsäkringar.

Energimyndigheten

”HÄNDER NÅGOT SÅ KOLLAR VI MED PERSONALAVDELNINGEN”

Arkitektkopias anställda har alla kollektivavtalsförsäkringar. Men kunskapen om försäkringarna behöver ofta friskas upp när något händer.

– Men då finns alltid bra hjälp, på webben eller hos försäkringsorganisationerna, säger personalchefen Anna Dahl.

Text **Tomas Eriksson**
Foto **Niclas Hammarström**

Jodå, de flesta medarbetarna på Arkitektkopia vet nog att de på något sätt är försäkrade, alla har ju exempelvis någon gång fått göra individuella val som avgör hur avsättningarna till deras kollektivavtalspensioner ska placeras. Men det tycks finnas en strategi inom företaget som säkert överensstämmer med den som finns hos de flesta av landets företag: Händer något så kollar vi med personalavdelningen.

FÖR ARKITEKTKOPIAS 210 ANSTÄLLDA innebär det ett samtal med personalchefen Anna Dahl.

– Vi har information ute på vårt intranät så att alla kan läsa. Men det är inget som görs dagligen. Däremot finns försäkringarna med i bakgrunden om

något händer eller någon blir uppsagd, berättar hon.

Och händer saker gör det – i alla fall några gånger om året.

– Det kan röra sig om omorganisationer, där kanske någon måste sägas upp och därmed ska ha hjälp via Trygghetsavtalet eller Omställningsförsäkringen. Det kan också handla om att någon blir långtidssjuk eller drabbas av en arbetskada. Då kommer de oftast till mig och så reder vi ut vad som gäller, berättar Anna Dahl.

De val företaget tvingas göra är inte speciellt svåra, enligt Anna Dahl. De tjänstemän som är födda 1979 eller senare hamnar i pensioneringsplan ITP 1, de som är äldre i ITP 2.

Att dela upp personalen i tjänstemän och arbetare är inte heller något större

Fakta Arkitektkopia

Antal anställda: 210

Antal kontor: 9

Antal franchisekontor: 21

Veikko Viitanen och Jesus Granados arbetar med att inplasta en informationskatalog för kollektivavtalsförsäkringar. Veikko kan samtliga maskiner på lager och logistik och som den "uppfinnar-jocke" han är löser han det mesta.

problem, trots att skillnaderna börjar tunnast ut på vissa tjänster.

Jag tycker att uppdelningen funkar och känns naturlig.

ATT FÖRSÄKRINGARNA SÅ SÄLLAN behöver användas är egentligen det som gör jobbet med dem lite svårt.

– Eftersom man inte jobbar med kollektivavtalsförsäkringarna dagligen så gäller det att göra rätt när något kommer upp. Pensioner är exempelvis inte min spetskompetens, så där får jag många gånger ta hjälp av vår försäkringsförmedlare. Under 2016 kommer vi förhoppningsvis att genomföra en riktad informationskampanj till alla våra anställda kring pensionsförsäkringarna, med hjälp av en försäkringsförmedlare.

– Men när det gäller trygghetsavtal el-

ler arbetsskada då finns det anvisningar för hur man ska göra, säger Anna Dahl.

Och om blir det för svårt så har de inblandade organisationerna kundtjänster.

– Och jag är nöjd med dem. Det kan vara lite långa väntetider, men när man väl är framme får man bra hjälp.

VI GER ANNA DAHL FRIA HÄNDER att förändra kollektivavtalsförsäkringarna. Hon skrattar till.

– Ingen aning. Jag tror att jag jobbar för lite med dem för att kunna ge svar, vi gör helt enkelt som kollektivavtalen säger. Och det finns i alla fall ingenting jag irriterar mig på i dag, säger hon. ●

Vad vet du om kollektivavtalsförsäkringar?

– Jag vet att de finns, men det är inget man inte tänker på så länge det inte händer något. Och skulle det hända något nåt ringer jag till Anna.

Ninni Andersson
produktionspersonal

– Jag har inte en aning, mer än att jag vet att jag kommer att få pension därifrån. Att vi har en sjukförsäkring visste jag inte, jag har jobbat sedan jag var 15 år och varit hemma i två dagar.

Jonas Gustavsson
distributionsansvarig

– Jag vet att jag har en tjänstepension genom facket, men mer än så vet jag inte. Det var länge sedan jag läste på vad som gäller.

Marilla Löfdahl
ritningskopist

Redan som barn kunde vi i nytryckta Bamsetidningar lära oss att tillsammans är vi starka. Ett bra exempel är när arbetsgivare ska försäkra sina anställda. Genom kollektivavtalsförsäkringar kan de ge sina medarbetare både bättre och billigare skydd.

Text **Tomas Eriksson** Foto **Sofia Wahlgren**

”Better to be safe than sorry”

I kollektivavtalsförsäkring ingår sex separata försäkringar för arbetare och fem för tjänstemän:

- **Tjänstepensionsförsäkring** enligt pensioneringsavtal ITP 1, ITP 2 (tjänstemän) eller Avtalspension SAF-LO (arbetare).
- **TFA** – trygghetsförsäkring vid arbetsskada.
- **AGS** – trygghetsförsäkring vid sjukdom (arbetare).
- **TGL** – trygghetsförsäkring vid dödsfall.
- **Omställningsförsäkring** (arbetare), Omställningsavtal (tjänstemän), en trygghetsförsäkring till den som förlorar arbetet vid arbetsbrist.
- **FPT** – trygghetsförsäkring vid föräldraledighet (enbart arbetare).

DET FÖRETAG SOM VÄLJER att bli medlem i Grafiska Företagen förbinder sig att följa kollektivavtalen.

– Och när ett företag är bundet av kollektivavtal så är det viktigt att företaget tecknar de försäkringar som kollektivavtalet föreskriver. Säkra är att kolla med oss så att det blir rätt, eller gå in på vår hemsida www.finfa.se, säger Dorota Östlund marknadschef vid Svensk Näringslivs Försäkringsinformation för arbetsgivare (Finfa).

Fria val är oftast bra. Men när alla kollektivavtalsanslutna företag väljer att gå samman så innebär det fördelaktiga villkor – för företagen och för de anställda.

– Det är viktigt att kunna erbjuda bra trygghetsförsäkringar inom ramen för kollektivavtalen. Det är ett tankesätt som har sina rötter i den svenska modellen. Dessutom, genom att man arbetar som ett kollektiv kan arbetsmarknadens parter förhandla fram flexibla försäkringar till bättre priser, säger Dorota Östlund.

I SAMBAND MED ATT EN ARBETSGIVARE

blir medlem i Grafiska Företagen och ska teckna kollektivavtalsförsäkringar så uppstå en del frågor som ska redas ut. En första fråga gäller om en anställd är arbetare eller tjänsteman (se mer i faktaruta) eftersom dessa två yrkeskategorier rapporterar till olika bolag:

- **Fora**: där arbetsgivare tecknar samtliga försäkringar för arbetare, samt omställningsavtal och arbetsskadeförsäkring för tjänstemän.
- **Collectum**: där arbetsgivare tecknar pensioneringsavtal för tjänstemän, som inkluderar pension, sjukförsäkring och skydd för närstående familj. Även tjänstegruppliv kan tecknas via Collectum.
  - Tjänstegrupplivförsäkring kan dock tecknas hos nio andra försäkringsbolag

som är godkända av arbetsmarknadens parter på den privata tjänstemarknaden, berättar Dorota Östlund.

NÄSTA FRÅGA HANDLAR OM tjänstemännens pensioneringsavtal, vilket av avtalen ITP 1 eller ITP 2 och ITP 1 som ska väljas. ITP 1 bygger på att en fast procentsats av lönesumman betalas in och den försäkrade får själv avgöra hur pengarna ska förvaltas inom valbara ramar. Inbetalningarna till ITP 2 har en mer komplicerad beräkningsgrund, byggd på den försäkrades lön, ålder och arbetshistorik.

– Arbetsgivare som tecknar ITP 1 och ITP 2 kommer hantera i princip två pensionsplaner och då är regeln att de yngre, födda från 1979 och framåt, omfattas av ITP 1 och att de som är äldre har ITP 2. För nya medlemmar i Grafiska Företagen rekommenderas företag att teckna ITP 1 för samtliga tjänstemän, eftersom det innebär mindre administration och att företagen vet vad det kostar eftersom det enbart är lönen som avgör avgiften, säger Dorota Östlund.

För arbetare gäller Avtalspension SAF-LO som betalas via Fora. Där kan den anställde placera sina pensionspengar hos valfritt anslutet bolag.

Kollektivavtalsförsäkringarna kan ändras i samband med avtalsrörelserna. Vid senaste avtalsrörelsen tillkom en

3

tips från Dorota Östlund

- 1** Gör rätt från början! Fyll i rätt både när du tecknar försäkringsavtal och när du nyanställer.
Gör så här:
  - Gå in på finfa.se och klicka på "Teckna försäkring?"
  - Tveka inte att ringa Arbetsgivarservice 010-45 53 800 om du känner dig osäker.
- 2** Informera dina anställda om de förmåner du som arbetsgivare betalar för.
- 3** När du anmäler in lönesummor behöver du tänka på flera saker:
  - Anmälan görs till Collectum och/eller Fora
  - Lönesummor beräknas olika
  - Olika rapporteringsintervaller gäller.
Ta reda på vad som gäller genom att gå in på finfa.se.

Text Dorota Östlund

För nya medlemmar i Grafiska Företagen rekommenderas företag att teckna ITP 1 för samtliga tjänstemän

föräldraförsäkring för arbetare som fyller ut lönen vid föräldraledighet och trädde i kraft vid ingången av 2014.

DE KOLLEKTIVANSLUTNA FÖRETAGEN inom Grafiska Företagen måste acceptera förändringarna i kollektivavtalen, även nya försäkringar.

– En medlem i Grafiska Företagen kan inte avstå från att teckna försäkringsavtal enligt kollektivavtalen och samtidigt ha kvar de försäkringsavtal som företaget haft tidigare. Då måste man backa och retroaktivt betala för de kollektivavtalade försäkringarna, säger Dorota Östlund. ●

Fakta

Arbetare och tjänstemän

Gränsen mellan arbetare och tjänstemän är inom många yrken upphävd. Men i kollektivavtalen finns den kvar. I den grafiska världen räknas alla som jobbar i produktionen som arbetare, undantaget arbetsledare och chefer som räknas som tjänstemän. Alla kontorsarbetare är tjänstemän.

I mindre företag kan samma person utföra både former av sysslor, då avgör arbetsgivaren vilken sida den anställda ska hamna på. Tumregeln är att den arbetsuppgift som överväger avgör valet.

Vd och ägare undantas

De enda som undantas från kravet för rapportering till kollektivavtalsförsäkringar i ett kollektivanslutet företag är vd och ägare. De får anmälas till samma försäkringar som sina anställda, men de kan också göra det hos andra bolag.

Kan ansluta arbetare

Även företag utan kollektivavtal kan ansluta arbetare till försäkringarna via Fora, med försäkringsplaner som liknar kollektivavtalsförsäkringar. De anställda arbetarna kommer att försäkras i samtliga försäkringar med undantag för omställningsstödet.

Vilken försäkring gör vad?

Vad täcker de olika försäkringarna och vad blir kostnaden för företaget? Nedan följer en kort introduktion till varje försäkring som förhoppningsvis ger dig som arbetsgivare en klarare och bättre inblick i de sex separata försäkringarna.

Text **Tomas Eriksson** Illustrationer **Sven Malmberg**

Föräldraförsäkring

Så funkar det:

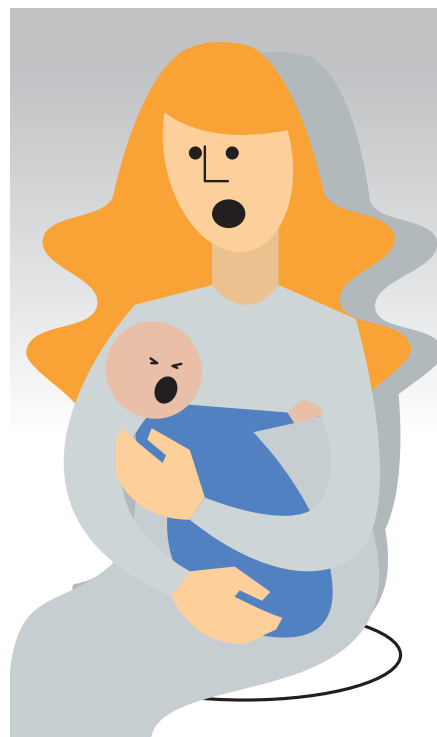
Gäller bara arbetare. När den anställde blir föräldraledig ges en ersättning på tio procent av lönen i maximalt 180 dagar. 10 procent gäller upp till tio 10 prisbasbelopp (445 000 kr). På lön över det betalas 90 procent av lönesumman. Föräldrapenningen betalas ut av AFA Försäkring. Tjänstemän får en likvärdig ersättning direkt från arbetsgivaren.

Att tänka på:

Upplysa om denna nya förmån.

Kostnad för företaget:

Kostnaden faktureras inte under 2015.

Sjukförsäkring

Så funkar det:

Kompletterar den lagstadgade betalningen från Försäkringskassan.

Att tänka på:

- För tjänstemän betalar arbetsgivaren ett tillägg från dag 15 så att ersättningen blir cirka 90 procent. Efter 90 dagar träder ITP-försäkringen in.
- För arbetare träder försäkringen in efter 15 dagar.
- Arbetsgivaren befrias under sjukskrivningsperioden från premier till kollektivavtalsförsäkringar, pengar betalas in till premiebefrielseförsäkring.

Kostnad för företaget:

Tjänstemän: 0,058 procent. På lön över 27 813 kr 0,32 procent. För arbetare faktureras inte försäkringen under 2015.

Arbetskade-försäkring

Så funkar det:

Faller ut när någon skadar sig på jobbet, på väg till eller från arbetet, blir smittad under arbete eller drabbas av annan arbetsrelaterad sjukdom. Täcker kostnader för lönebortfall, kläder och behandlingar samt ger ersättning för sveda och värk liksom lyte och men.

Att tänka på:

Många arbetsgivare vill göra rätt för sig genom att omedelbart betala ut ersättning för behandlingar och annat direkt till den skadade för att vara schyssta, i tron att man kan reglera det i efterhand när arbetsskadeförsäkringen faller ut. Men om en drabbad person fått pengar utfaller inga nya ersättningar från kollektivavtalsförsäkringen, så avvakta besked från skadereglerare från AFA Försäkring.

Kostnad för företaget:

0,01 procent av lönesumman.

Omställningsförsäkring/ Omställningsavtal

Så funkar det:

Hjälper människor att gå vidare vid arbetslöshet genom utbildningar, hjälp att söka jobb, eller hjälp att starta eget. Men kan också fylla ut för inkomsttapp vid a-kassa.

- Arbetare för ett engångsbelopp beroende på ålder – varierar från 32 250 till 47 100 och betalas ut av AFA Försäkring.
- Tjänstemän får utfyllnad till a-kassa beroende på ålder och lön, som högst kan en tjänsteman få upp till 70 procent av lönen inklusive a-kassan. Maximalt betalas 200 000 kronor under en sexmånadersperiod. Ersättningen betalas av Trygghetsrådet.

Att tänka på:

Så fort arbetsgivaren tror att den ska varsla tjänstemän, kontakta Trygghetsrådet som ger bra service. Ju tidigare de får kännedom desto bättre, då kan de förbereda sig för att ta hand om de uppsagda.

Kostnad för företaget:

För omställningsavtal 0,3 procent (0,7 procent för icke medlemmar i Grafiska Företagen men som har hängavtal).

För omställningsförsäkring 0,3 procent (0,6 procent för icke medlemmar i Grafiska Företagen men som har hängavtal).

Pensionsförsäkringar

Så funkar det:

- För tjänstemän betalar arbetsgivaren in en avgift på lönen till Collectum för någon av pensionsplanerna ITP 1 eller ITP 2.
- Avgiften till ITP 1 är helt baserad på bruttolön och andra lönarter.
- Avgiften till ITP 2 är baserad på en årslön som beräknas med aktuell månadslön multiplicerat med 12,2 plus ob-tillägg med mera.
- För arbetare betalar företagen in pengar till Fora för Avtalspension SAF-LO enligt en preliminär årslöneuppgift, där det görs avstämningar efter året som leder till fyllnadsbetalningar eller återbetalning.
- Inbetalningarna leder till en livslång pension efter 65-årsdagen. Utbetalningarna från ITP 1 och Avtalspension SAF-LO är helt beroende av den försäkrades placementsval, medan ITP 2 har ett garantiinslag.

Att tänka på:

För tjänstemän inom ITP 1 ska företaget varje månad rapportera aktuella bruttolöner. För försäkrade inom ITP 2 ska den aktuella månadslönen räknas om till en årslön som ligger till grund för inbetalningarna.

Kostnad för företaget:

- ITP 1: 4,5 procent på en månadslön upp till 36 313 kr. Därutöver är avgiften 30 procent av månadslönen.
- ITP 2: Snittkostnaden för företaget är 12,7 procent av årslönen, men stora avvikelser förekommer från genomsnittet.
- Avtalspension SAF-LO kostar företagen 4,5 procent av årslönen (under 2015 arbetsgivare betalar 3,8 procent, 0,7 procent är finansierad av överskott) upp till en lön på 7,5 basbelopp (435 750 kr). Därefter 30 procent av årslönsumman.

Tjänstegruppliv

Så funkar det:

Faller ut när en anställd avlider. Summan är på sex prisbasbelopp (267 000) om den anställda är under 55 år. Efter 55 minskar försäkringen med ett halvt prisbelopp per år. Om den anställde arbetar kvar efter 65 faller ett prisbasbelopp (44 500) ut till de anhöriga.

Att tänka på:

Om en anställd avlider, berätta för de anhöriga att personen var försäkrad och i vilket bolag.

Kostnad för företaget:

31-43 kronor per tjänsteman. För arbetare debiteras ingen avgift under 2015.

Mer information

Svenskt Näringsliv Försäkringsinformation för arbetsgivare erbjuder företag som tecknat eller avser att teckna avtalsförsäkringar stöd avseende dessa försäkringar. Avtalsförsäkringarna har sin grund i kollektivavtal mellan Svenskt Näringsliv och LO respektive Svenskt Näringsliv och PTk.

Läs mer på www.finfa.se eller ring Arbetsgivarservice på telefon 010-45 53 800.

Svenskt Näringsliv har att förvalta de avtal angående avtalsförsäkringar och avtalspensioner som träffats med i första hand LO och PTK. AF-gruppen är en särskild beredande grupp för samverkan i frågor som rör dessa avtal.

Text **Sofia Wahlgren** Foto **Niklas Palmklint**

AF-gruppen

– Svenskt Näringslivs avtalsförsäkringsgrupp

Huvuduppgiften för AF-gruppen är att vara beredande i avtalsförsäkringsfrågor. Vid sidan av det är AF-gruppen en referensgrupp för Svenskt Näringslivs ställningstaganden angående frågeställningar i den allmänna försäkringen, eller motsvarande frågeställningar inom EU. AF-gruppen kan även vara Svenskt Näringslivs förhandlingsdelegation i förhandlingar angående villkor i avtal om avtalsförsäkringarna och avtalspensionerna.

AF-gruppen har en bred representation där alla medlemsorganisationer kan vara representerade. En särskilt utsedd person inom Svenskt Näringsliv är ordförande för AF-gruppen och ansvarar för kallelser till de möten gruppen har. De träffas en gång i månaden och utöver de månadsenliga träffarna ses gruppen under ett längre tillfälle en gång per år. Under de längre träffarna planeras bl.a. studiebesök in för att få kunskap och inspiration inom relevanta områden.

Utöver ordförande deltar de experter inom Svenskt Näringsliv som berörs av aktuella frågeställningar. Grafiska Företagens representant är Christina Villa som även sitter för Trä och Möbelföretagen (TMF).

Christina Villa ansvarar för att i AF-gruppen ta upp frågor som är av betydelse för Grafiska Företagens medlemsföretag. Hon berättar att gruppen arbetar med att påverka hur förhandlingarna med facken bör hanteras. Samtidigt som t.ex. påverkan inför nya lagförslag

Vi har ett stort fokus på de kollektivavtalsreglerade försäkringarna

också är en viktig uppgift för gruppen. Det pågår bland annat diskussioner om hur man kan påverka när Försäkringskassan nu ska genomföra förenklingsarbete gällande sjukförsäkringsprocessen.

– Det finns inte någon specifik viktigaste fråga för gruppen, men vi har ett stort fokus på de kollektivavtalsreglerade försäkringarna, berättar Christina Villa.

SVENSKT NÄRINGSLIV ÄR är en remissinstans och vi kan för medlemsföretagen påverka via AF-gruppen, säger hon. Detsamma gäller Socialförsäkringen för företagare, där vi också försöker påverka nya regelverk. Ibland kan vissa situationer uppstå där endera parten av medlemsföretag eller fackliga motparterna vill få till ett undantag och då bereds frågan i AF-gruppen innan den t.ex. tas upp i ITP-nämnden.

BETYDELSEN AV AF-GRUPPEN för Grafiska Företagens medlemmar är främst omvärldsbevakningen som gruppen genomför samt påverkan inför lagändringar

Christina Villa.

eller ändringar i försäkringssystemen. Information till medlemmarna om vad som är beslutat lämnas regelbundet.

– Våra medlemmar informeras via våra cirkulär när något särskilt är på gång eller när något är beslutat. Informationen går också ut via nyhetsbrev m.m., berättar Christina Villa.

HON AVSLUTAR MED ATT SÄGA att idag finns det inga kollektivavtalade försäkringar som bara riktar sig till grafiska branschen. Däremot finns försäkringar som finns i flera branscher, men inte inom alla medlemsförbund inom Svenskt Näringsliv. Delpensionsavsättning för tjänstemännen är ett exempel. ●

Från

REGERINGSKANSLIET

Till

GRAFISKA FÖRETAGEN

Från statsstöd och arbetsrätt,
via processjuridik till design-
stöd, Grafiska Företagens
Bengt Johansson har
varierande arbetsdagar.

Text Ulrika Flodin Furås Foto Orlando Boström

Bengt Johansson har hunnit arbeta ett och ett halvt år som chefjurist på Grafiska Företagen, Trä- och Möbelföretagen och han arbetar även åt Skogs- och Lantarbetsgivarna. Efter att ha arbetat så gott som hela sitt yrkesliv i offentlig sektor, på Sveriges Kommunförbund, Arbetsgivarverket och nu senast på Regeringskansliet, tyckte han att det var dags att pröva den privata sektorn. När ett bemanningsföretag ringde och frågade blev han intresserad.

– Jag trivdes mycket bra där jag jobbade, på Regeringskansliets arbetsgivarenhet. Det var en liten enhet och jag umgås fortfarande med kollegor därifrån. Men jag tyckte att det var väldigt roligt att få möjlighet att arbeta i den privata sektorn.

Han tackade jag till erbjudandet och bytte arbetsplats till Storgatan.

Nu börjar han bli lite varmare i kläderna som chefsjurist och trivs bra.

– Det är få förunnat att få jobba i en bransch som har så coola, häftiga produkter, både i design och materialval, som gör funktionella förpackningar och trycksaker med hög kvalitet. Många tänker kanske inte på att tryckerierna fyller en viktig funktion i vårt samhälle. Försök frakta ovala produkter utan en fungerande förpackning! Hur skulle en demokrati fungera utan lättillgänglig tryckt information.

Bengt gillar också att medlemsföretagen är så olika, allt från stora koncerner till små familjeföretag, allt ryms inom Grafiska Företagen. De olika utgångslägena skapar olika behov av honom som jurist.

Förpackningssidan och civiltrycket inom Grafiska Företagen har inte heller samma förutsättningar. Förpackningsindustrin går bra medan många tryckerier har tuffa tider. Detta leder till att företagen ställs inför olika juridiska problem.

TRYCKERIBRANSCHEN MÅ VARA stadd i förändring men det tryckta ordet kommer att leva vidare tror Bengt.

– Kanske söker man snabb information via nätet. Men längre texter läser åtminstone jag personligen hellre tryckt på papper. Och ser jag på mina två barn, tolv och nio år gamla, så gör de likadant. De spelar spel och tittar på film i sina paddor. Men när de ska läsa, och bägge gillar att läsa, väljer de alltid tryckta böcker.

Han fördelar alltså sin tid mellan Grafiska Företagen, TMF och SLA. Det finns frågor som är gemensamma mellan de olika förbunden, men det finns också frågor som särskiljer.

– T. ex. momsfrågan har varit en specifik fråga för Grafiska Företagen på samma sätt som problemet med försäljning av piratkopierade designmöbler är en specifik fråga för Trä- och Möbelföretagen.

Bengt arbetar således med ganska blandade uppdrag. I den mån det drivs rättsliga processer tar han sig an dessa, i övrigt handlar det om allmän juridik och tolkning och tillämpning av lag eller kollektivavtal samt att ge information till medlemmarna.

Som exempel på frågor han arbetar med nämner han ett fall om snedvriden konkurrens där ett polskt företag, genom bidrag från polska staten och EU kunde sänka sina priser vilket ledde till att ett medlemsföretag drabbades på ett negativt sätt.

– När det finns tillväxt på marknaden gör det inte lika mycket när ett företag förlorar ett uppdrag för det dyker ofta upp andra. Men i en dalande bransch som tryckeribranschen skapar exemplet ovan problem.

Många tänker kanske inte på att tryckerierna fyller en viktig funktion i vårt samhälle.

Försök frakta ovala produkter utan en fungerande förpackning!

Vi menar att fallet med det polska tryckeriet helt enkelt är ett sätt att flytta arbetstillfällena från ett land till ett annat.

Det kan också handla om andra typer av tvister, som t. ex. uppsägningar eller t. o. m. avsked pga. illojalitet.

– Alla yrkesgrupper har kanske inte klart för sig att man inte får kopiera och ta med sig ett helt kundregister när man lämnar en anställning, fortsätter han. En arbetstagare får ta med sig de uppgifter vederbörande har i sitt huvud, i minnet, men inget mer.

Gränsen mellan vad som är okej och inte inom juridiken är inte alltid knivskarp.

– Många tror nog att juridiken har svaret på allt. Så är det ju inte. I många fall finns ett stort manöverutrymme inom juridiken. Ibland finns det definitivt en gräns man inte får gå över med det är viktigt som jurist att klargöra när det finns manöverutrymme och när det inte finns det.

OFTA FUNGERAR BENGT SOM BOLLPLANK när medlemmar ringer till honom med sina funderingar eller när förhandlarna i organisationerna behöver ventilera en fråga.

– Det kan handla om arbetsrättsliga frågor som uppsägningar och verksamhetsövergång, säger Bengt men ibland handlar det om praktiska och taktiska överväganden, fortsätter han.

Medlemmarna vill gärna ha med juridiken när de gör sina affärsmässiga bedömningar. I samtalen väger de tillsammans för- och nackdelar mot varandra och synar de olika juridiska aspekterna.

– Men en företagsledare måste självklart ta hänsyn till flera parametrar, juridiken är en del, ekonomi en annan. En företagsledare måste också till exempel beakta personalpolitiska och massmediala aspekter innan vederbörande fattar sitt beslut.

Bengt har ägnat sig åt arbetsrätt under större delen av sitt yrkesliv, varav hela tolv år på Arbetsgivarverket. På Grafiska Företagen har han stor nytta av sin långa erfarenhet.

Han har också erfarenhet från domstolsarbete. Som nybakad jurist satt han ting, det vill säga han var tingsnotarie i Sala tingsrätt under två år. Tingsnotarien förbereder mål, skriver förslag på domar, handlägger ärenden och gör utredningar.

– Det är inget man måste göra för att arbeta som jurist, men det var lärorikt och gav en god inblick i domstolsarbetet.

Bengt, som är uppvuxen i Enebyberg utanför Stockholm, valde Sala delvis för att hans farfar hade ett hus där. Nu är huset sålt, men tillsammans med familjen, frun och de två flickorna på nio respektive tolv år reser han till Sala ett par gånger varje sommar för att åka vattenskidor, för alltsedan åren i ting är han medlem i Sala vattenskidklubb.

SKIDOR OCH VATTEN VERKAR VARA GREJEN, på vintern åker Bengt gärna både slalom och längdskidor, under sommarhalvåret är han allra helst med familjen vid stugan på Ljusterö i Stockholmskärgård. Allra helst spenderar han dagen i båten, kanske bara tuffar han runt, eller så ankrar de upp i någon vik eller badklippa för att sola, bada och grilla korv.

Havet, snön och varma klippor, perfekta sätt att ladda inför de varierande uppgifterna på Grafiska Företagen, Trä- och Möbelföretagen och Skogs- och Lantarbetsgivarna. ●

Låt stå!

Framtida kompetens i grafisk industri

Den grafiska branschen är i omvandling. Arbetsuppgifter och yrkesroller förändras i snabb takt. Antalet arbetstillfällen minskar men behovet av yrkesskickliga medarbetare är fortsatt stort. På Grafiska Framtidsdialogen under Sign & Print Scandinavia 2015 diskuterades hur bransch och skolor bäst samverkar för att möta tryckeriernas behov.

Text och foto **Ulrika Flodin Furås**

Ulla Gratte från YRGO i Göteborg hade tagit på sig en t-shirt som elever på skolan tagit fram.

Det var engagerade företrädare från högskolor, yrkeshögskolor och andra branschföreträdare som samlats för att diskutera kring den framtida yrkeskompetensen på våra tryckerier. I vissa fall är de traditionella yrkesgrupperna på väg bort, yrken får nytt innehåll och en del yrkeskategorier byter bransch, en medarbetare som förut hittades på tryckeriets prepressavdelning kanske numera arbetar på en reklambyrå. En av frågorna som togs upp var just detta, hur tryckeribranschen ska förhålla sig och, framförallt, hur utbildningssätena ska kunna bygga sina kurser så att eleverna motsvarar behovet.

LINDA WIKLUND OCH MALIN PALM från Myndigheten för Yrkeshögskolan, MYH, önskade ett närmare samarbete.

Linda Wiklund och Malin Palm från Myndigheten för Yrkeshögskolan.

– Samverkan är nyckeln, sa Malin, vi vill veta vilka behov branschen har så att vi kan matcha elevantal och utbildningsinriktning.

I dag är de hänvisade till SCB:s statistik som kan vara missvisande när det kommer till definition av yrken och indelning av arbetsplatser.

– Vi vill att företagen berättar för oss vilka kvalifikationer de behöver, säger Malin, detta utan att företaget förbinder sig att anställa. Vi behöver veta för att kunna planera.

MYH är den myndighet som fördelar pengar och ger tillstånd till Yrkeshögskolorna, YH. Från maj till och med september varje år kan man ansöka om att starta utbildningar.

– Förra året fick vi in 1 337 ansökningar, säger Malin, vi beviljade drygt 300 stycken.

Amelie von Zweigbergk från Yrkesutbildningsutredningen berättade om vad utredningen kommit fram till när den läggs fram senare i år.

Claes Dalbohm från Sunne har arbetat med Yrkehögskolan sedan 1997. Han önskar att Grafiska Företagen skulle organisera hela branschen, det skulle bli mer samordnat med utbildningsfrågorna då, funderar han. För dagen representerade han föreningen SweFlex, svensk Flexografiförening.

Camilla Quick från Xenter Botkyrka. Det var första gången hon deltog och hon fann det givande och lärorikt. Hon berättade att skolan är specialiserad på Skyltar och storbildsproduktion.

Deltagarna kom från hela landet för att delta på Grafiska Framtidsdialogen.

MYH har också regeringens uppdrag att värdera vilka utbildningar inom YH som ger samhällsbara yrken, som tandsköterska.

Dessa utbildningar prioriteras. Vidare ser YH på utbildningarnas geografiska spridning.

På grund av budgetomröstningen kom regeringens regleringsbrev till MYH ovanligt sent i år, först den 23 december. Inte förens då fick myndigheten veta vilken budget de har att hålla sig till i år – samma som förra året.

På MYH skulle de vilja ha en längre framförhållning och veta hur budgeten ser ut över flera år.

– En utbildning kanske löper över tre år, förklarar Linda, år ett brukar vara det billigaste året för anordnaren, medan år två och tre är dyrare eftersom utbildningarna då hunnit bli mer specialiserade.

– Sedan 2012 är det tillåtet för YH med studerandeavgifter, säger Linda, i dag är vissa skolor avgiftsfria, medan vissa har terminsavgifter. Men alla är CSN-berättigade.

DE FLESTA GRAFISKA UTBILDNINGARNA finns på yrkehögskolorna och för elevens skull är det viktigt att komma ihåg att deras utbildning på YH är lika meriterande som på en högskola.

Linda och Malin på MYH vill, liksom Yrkesutbildningsutredningens Amelie von Zweigbergk, ha ett preparandår, eller termin, som tillexempel ett tekniskt basår, där eleven skaffar sig baskunskaper. Denna preperande utbildning skulle kunna göras i samarbete med folkhögskolorna.

– När man gått denna kan eleven bygga på med en branschutbildning, säger Amelie vars uppdrag är att ta reda på hur dagens yrkesutbildningar fungerar och ge förslag på hur framtidens yrkesutbildningar ska se ut.

MÅNGA UTBILDNINGAR KRÄVER också förkunskaper, vilket gör att, trots att det kan vara ett bristyrke, så kan inte alla söka fast det finns ett skriande behov, som t. ex. trädgårdsmästare

– Det vore utmärkt om förkunskapskraven kunde läsas så att de som inte hade förkunskaper började på höstterminen och de med förkunskaper anslöt sig till klassen och började på vårterminen, säger Amelie.

Hennes arbete har ännu inte slutförts och har inte presenterats, men hon kunde ändå dela med sig en hel del till åhörarna. Bland annat vill hon att yrkesutbildningen framförallt ska vara eftergymnasial. Hon menar att det är för tidigt att välja yrke i 15-16-årsåldern.

– Inte en människa tänker bli grafiker när man är så ung. Sådana idéer kommer senare i livet. När man väljer till gymnasiet vill man ha alla vägar öppna. Det är därför det samhällsvetenskapliga programmet är så populärt.

Hon generaliserar:

– När man väljer till gymnasiet funkar det såhär: gillar du matte? Ja, då går du natur. Gillar du inte matte? Då väljer du sam.

Amelie skulle vilja se mer studie och yrkesvägledare, SYV ute på skolorna.

– I dag går det en SYV på 600 elever, det finns ingen möjlighet att ge information till alla elever som väljer gymnasium. Cirka 20 procent byter gymnasielinje under första året, vilket innebär att de förlorar ett år när de måste börja om kommande år.

AMELIE ÄR OCKSÅ KRITISK till systemet med friskolor. I grunden är hon liberal säger hon, men hon gillar inte att utbudet styrs av utbildningens prislapp och intresset hos eleverna. Snarare skulle hon se att utbudet var anpassat efter arbetslivets behov. Som exempel tar hon den populära utbildningen till stylist.

– De som går stylist tror att de ska få sminka folk på Tv och teatrar när de gått ut, i själva verket kommer de att få stå i affär. Samtidigt finns det fantastiska utbildningar, som till grafiker, som ingen söker, men där man kan få anställning direkt efter utbildningen.

Det finns också en skolpeng, ett givet pris på varje utbildningsplats. Beroende

på vad utbildningarna heter och vilka som anordnar utbildningen heter får utbildningsanordnarna olika stora summor. Naturbruksgymnasierna får mer än en vanlig yrkehögskola till exempel, men skolorna kan ha snarlika utbildningar som bägge leder till ett arbete som till exempel sportfiskeguide eller golfbanearbetare.

Amelie tycker att man ska ställa sig ett antal frågor innan man startar en utbildning: finns det ett elevintresse? Finns ett arbetsmarknadsbehov? Finns en mottagande bransch? Har utbildningen en tydlig profil och, till sist, finns en etablerad infrastruktur?

– När det gäller grafiska utbildningar kan man svara ja på de flesta, utom kanske den första.

Hon önskar sig en satsning på ett yrkesvux och att alla kommuner gick igenom vilka yrkeskategorier de har behov av. Detta görs delvis redan i dag, och alla kommer fram till att det finns behov av folk i vården. Således finns en hel del vårdutbildningar, medan annat, smalare som det likväl finns behov av, som utbildning till svetsare, finns det för litet av.

– Ingen tar ansvar för flaskhalsutbildningarna, alla satsar på vård, konstaterar Amelie, någon måste ha ett övergripande grepp.

DET FINNS OCKSÅ ANDRA SÄTT att matcha elever med arbetsmarknadens behov och var i landet yrkesutbildningarna ligger.

– Man kanske inte gärna flyttar från Haparanda till Ystad för att bli VVS-tekniker, en lösning vore att man pluggade det mesta på hemorten för att sedan vara i Ystad på specialkurser under fyra till åtta veckor.

Dagens moderator, Grafiska Företagens utbildningsansvarige Henrik Smedmark konstaterade att de olika delarna i utbildningssystemet är i otakt. Han hoppades att framtidens utbildningssatsningar samordnades så att den grafiska branschen kan få sitt behov av yrkeskunniga medarbetare tillgodosett. ●

Möte i Beijing

angående standardisering i grafisk bransch

Grafiska Företagen arbetar med standardisering i grafisk bransch, både nationellt inom SIS och internationellt genom ISO. ISOs tekniska kommitté för Grafisk Teknik, TC130, håller två veckolånga möten årligen, ett på våren och ett på hösten. Martin Eloffsson, affärsutvecklande projektledare på Grafiska Företagen berättar här vad som avhandlades senast, i Beijing och vad som hänt sen dess.

Delar av denna artikel har publicerats på grafiskabloggen.se.

E-MEDIA

TC130 OMFATTAR BL.A. arbetsgruppen för miljö, WG 11 "Environmental impact of graphics technology". Arbetet med att få till en standard för beräkning av koldioxidkvalens från e-media går framåt och den beräknas vara färdig och antagen inom något år. Syftet med denna standard är att på ett mer enhetligt och exakt sätt kunna jämföra trycksakers miljöpåverkan i förhållande till elektronik som datorer, surfplattor och smarta mobiler.

Deinking

FORSKNINGSINSTITUTET FOGRA HÖLL under det senaste mötet en presentation där de redogjorde för de tester kring avfärgning (deinking) som gjorts i Tyskland. Avfärgning är en industriell process för avlägsnande av tryckfärg från papper för att kunna skapa ny pappersmassa. Nyckeln i avfärgningsprocessen är förmågan att lösgöra färgen från fibrerna. Detta uppnås genom en kombination av mekanisk verkan och kemiska

medel. Bland de viktigaste slutsatserna hos Fogra konstaterades att digitaltryck ger dåligt utbyte, dvs. det löner sig sämre med att avfärga digitaltryck jämfört med traditionella tryckmetoder. Fogra har även initierat en diskussion om huruvida livscykelanalyser ska omfatta bara avfärgningsprocessen eller även framställningen av det nya återvunna papperet. Avfärgningsdiskussionen fortsatte med inlägg om Ingede method 11 som bara fungerar bra för dagstidningstryck. Ingede är ett företag som tagit fram en metod med tillhörande testprotokoll för avfärgning, vilka de försöker etablera som en standard. Det vore naturligtvis väldigt gynnsamt för dem om det blev så, men orättvist mot andra aktörer på området och både dyrt och besvärligt för alla som skulle tvingas anpassa sig efter det.

EN SÄRSKILD SAMMANSLAGEN arbetsgrupp (Joint working group, JWG 15) kommer att arbeta vidare med standardiseringen för avfärgning inför nästa ISO-möte i vår och Martin kommer att ingå i den

arbetsgruppen. Grunden för arbetet är definierat som;

1. Klassificering av kvalitetsnivåer för avfärgning
2. Leverantörers forskning och utveckling
3. Information riktad mot trycksaks-köpare

På mötet diskuterades också PCR, Produktspecifika regler, som börjar bli oöverskådligt. Vad är en trycksak, ex t-shirt, storformat...? WG11 går ifrån användandet av PCR. Övriga diskussionsämnen som togs upp var det danska förslaget till särskild skatt på trycksaker och energieffektivitet vid digitaltryck.

PDF-familjen

UTVECKLINGEN INOM "Workflow standards roadmap" för PDF/X och PDF/VT går vidare. Företrädare för mjukvaruföretag som Adobe Systems och Objectif Lune (variabeldata) är naturligt nog de som är mest aktiva i de arbetsgrupper som berör dataformat. PDF, det digitala dokumentformat som →

utvecklades av just Adobe, introducerades 1993 som ett sätt att visualisera sidbeskrivningsspråket PostScript, fortsätter att komma i nya versioner och varianter. Fördelarna jämfört med exempelvis Microsofts dataformat är många och PDF har ju blivit ett av de mest använda sätten att lagra och distribuera dokument, inte bara för det som ska tryckas.

PDF-FAMILJEN HAR SPECIFICERATS i ISO 32000-standarderna, inklusive PDF/A för arkivering, PDF/E för konstruktion, PDF/X för trycksaksproduktion – och nu också PDF/VT för tryckning av variabel och transaktionell data. Utvecklingen av alla "underformaten" går vidare och standardiseras i olika varianter. PDF/X-4, ISO16612-3 "Variable data exchange part 3: Using PDF/X-4 for content substitution" byter namn till "Variable Content Replacement (PDF/VCR)", där alltså VCR är en ny förkortning vi får göra oss bekanta med. Behovet av PDF/X4-p med stöd för multipla utdatametoder diskuterades också. PDF/X4-p fungerar bra med många små dokument, vilket borde vara förhållandevis vanligare i Sverige än i andra länder.

MYCKET AV DISKUSSIONERNA handlade om CIP4s "ICS Common metadata Prod WF 1.5." ICS (Interoperability Conformance Specification) berör de gränssnitt olika leverantörer enas om för att hård- och mjukvara ska kunna fungera tillsammans mellan olika system.

JDF
JOB DEFINITION FORMAT (JDF) introducerades 1999, som ett sätt att underlätta och standardisera informationsöverföringen och för att göra det grafiska arbetsflödet och produktionen mer effektiv. Det har inte talats så jättemycket om JDF ute på tryckerierna sedan dess, men faktum är att många av de större leverantörernas arbetsflödessystem är JDF-baserade, som Heidelberg's Prinect, Agfas Apogee och Kodaks Prinergy. Även om JDF hanteras inom CIP4 och inte TC130 är det spännande att se kopplingar-

na mellan PDF och JDF nu när standardisering sker kring saker som Job options med val av efterbehandling (ex booklet) med hjälp av metadata och MediaIntent som styr pappersval. Nu kommer även X-JDF och PQX (Print Quality eXchange), så det blir ännu fler förkortningar att hålla koll på framöver.

Svartpunktskompensation
I ARBETSGRUPP 7 "Colour management" redogjordes det för projektet "Evaluation of media relative colour reproduction for digital print applications". Fokus där har legat på svartpunktskompensation, en metod som i korthet går ut på att de mörkaste partierna i bilder anpassas för olika papper och tryckmetoder, där man förhindrar att de "slår igen" och blir som en tonplatta.

ARBETET MED ISO18619, som handlar om just svartpunktskompensation, går vidare och den senaste kommentarlistan gicks igenom på mötet, utan några större diskussioner. Frågeställningarna handlar i huvudsak om hur noggrant svartpunkten ska anpassas för att testmetoder för färgöverensstämmelser ska kunna fungera.

iccMax
iccMAX ÄR ETT nytt profilformat som är tänkt att efterträda ICCv4 (ISO15076-1) som är mer än 10 år gammalt. Max Derhak på Onyx Graphics är den som förmodligen är mest aktiv inom ICC och han har gjort det mesta av specifikationen och kodningen bakom iccMAX.

Behovet av iccMAX beskrivs i huvudsak som:

- Strukturen i ICC v4 är komplex och passar inte enkla arbetsflöden. Dessutom saknas möjligheter att göra spektrala kopplingar mellan profiler och det finns inget stöd för kodning av ickelinjära modeller. Antaganden om enhetlig belysning är dessutom diffus. En enkel analogi är att användandet av ICC v4 är som någon som ibland åker båt och som hela tiden bär flytväst.

- Man vill öppna plattformen för färghantering för utveckling i sammanhang utanför ICC.
- Nya material och förpackningstryck kräver ett nytt format.
- Digitaltryck och Bildbehandling inom sjukvården behöver mer stöd. iccMAX har nu ett "State zero" i TC130, som innebär att något egentligt arbete inte har inletts, men ett PWI (Preliminary Work Item) håller på att skapas. 17972 – "Graphic technology – Colour data exchange format (CxF) Part 4: Spot colour characterisation data", som jag skrivit om tidigare, är nu nära publicering. Testmetoder runt dekorfärger diskuteras vidare.

EUROPEAN COLOUR INITIATIV (ECI) rapporterade in till mötet att de arbetar med nya testformer och karaktäriseringsdata som snart ska vara klara.

3D-print
UNDER SLUTET AV veckan diskuterade vi 3D-print. Diskussionen med dess idéer och argument kändes igen från de vi haft på olika håll i Sverige och andra delar av världen. Är det något som har med grafisk bransch att göra eller är det mer att betrakta som verkstadsproduktion? Hur som helst har standardiseringen på området inte kommit särskilt långt och utvecklingen liknar väldigt mycket hur det såg ut i grafisk bransch för 20 år sedan. Det finns många olika filformat och det är svårt att "hålla ihop" ett produktionsflöde med upplösningar, färghantering etc. så att slutprodukterna ser ut så som beställaren tänkte. Vi kom hur som helst överens om att bjuda in åtminstone en expert på området till nästa gång vi ses.

NU JOBBAR VI som vanligt vidare i den svenska spegelkommittén, SIS TK434 och ser fram emot nästa möte med ISO TC130 som sker i Bologna i maj 2015. ●

Martin Elofsson är affärsutvecklande projektledare på Grafiska Företagen och har sedan han började för två år sedan bloggat frekvent på grafiskabloggen.se. Här följer hans tankar kring bloggande och varför Grafiska Företagen satsar på det sociala mediet.

Text **Martin Elofsson**

Grafiskabloggen.se – för dig som famlar i den digitala djungeln!

Att ha en blogg anses allmänt som något väldigt modernt och är ett av alla sociala medium som man kan välja att ta del av, eller inte, lite beroende på hur intresserad man är av digital information. Men fenomenet blogg är nästan lika gammalt som webben, d.v.s. snart 20 år och ett bra komplement till vanliga webbsidor.

Poängen med att ha en blogg är att få periodiskt publicerade inlägg på en separat plats, åtskild från vår hemsida. Vi får en formgivning som ger en kronologisk överskådlighet där vi koncentrerar oss på utvalda ämnen och som innehåller en begränsad uppsättning funktioner för besökaren. Med formatering anpassad för RSS-läsare kan dessutom intresserade följare få uppdateringar om när ett nytt inlägg görs och metatagning av inläggen gör innehållens ämnen särskilt synliga vid sökningar.

VI PÅ GRAFISKA FÖRETAGEN har skrivit kontinuerligt under de senaste fem åren på grafiskabloggen.se om vad som händer i branschen. Inläggen handlar om saker som arbetsgivarfrågor, avtal, teknik, affärer, miljö, standardisering,

utbildning och framtiden för grafisk bransch. Större evenemang som mässor och konferenser beskrivs, böcker recenserar, undersökningar och rapporter kommenteras. Utbildningar, politiska utspel samt nyheter som har med grafisk bransch behandlas

Något som förutspås bli stort är Tryckt elektronik (Funktionellt tryck). På Sign & Print Scandinavia som hölls på Kistamässan 3–5 feb kunde vi höra att det globalt skulle kunna närma sig en försäljning på mer än fem miljarder kronor redan 2017. Synergier mellan tryckt elektronik och IOT, "internet of things" (sakernas Internet) gör det allt viktigare att förstå vad som kommer att krävas för traditionella grafiska företag och att anpassa och dra nytta av kunskaper och relationer kring detta för att delta i den förändrade världen med ny ekonomi. →

Martin har gjort en serie på tio inlägg på bloggen som tar upp faktorer och fenomen som påverkar vår framtid.

De tio inläggen om framtiden, "Innovationer för morgondagens grafiska företag" har underrubriker:

- Augmented reality
- Molnlösningar
- Robotar
- Cross media
- Nanoprint
- Video-in-Print
- QR-koder
- Tryckt elektronik
- NFC
- 3D-print

En del av dessa ämnen kan kännas stå långt från den grafiska produktion vi är vana vid och där "vanliga" trycksaker troligen kommer fortsätta produceras under många år framöver. Vissa kommer kanske visa sig vara modenycker som det inte finns behov och marknad för. Men poängen är att tänka nytt och lära sig om hur en koppling mellan de här områdena och trycksaker kan göras.

Martin skriver bland annat om besök på mässor och konferenser och under förra året handlade det om:

- **FESPA Digital i München**, den hittills största FESPA-mässan med digital inriktning som hållits i föreningens dryga femtioåriga historia. Fler än 500 företag deltog som utställare och runt 20.000 besökare var på plats under de fyra

dagarna. För min del var det den första FESPA-mässan jag besökte och efter den senaste IPEX-mässan i London var det en positiv upplevelse.

- **Almedalsveckan** med vårt seminarium "Går det att driva valrörelse utan tryckta medier?" och annat som är intressant för vår bransch.
- **IPEX-mässan i London**, som denna gång sammanföll med ISO-mötet för TC130 Graphic technology på samma ställe. Själva mässan var inte mycket att besöka, efter att många större leverantörer hoppat av, men det blev ändå ett bra tillfälle

för nätverkande och ISO-mötet var bra i vanlig ordning.

- **Guldnyckeln**, direktmarknadsföringsbranschens årliga evenemang, med ett antal inspirationsföreläsningar där många av talarna berörde Big data och samhälls-engagemang. Många tryckerier jobbar redan med stora datamängder och erbjuder t.ex. personanpassade trycksaker där ett företag kan rikta specifika budskap till enskilda kunder. Att skapa relevans och rikta sitt budskap vid rätt tidpunkt har många tryckerier kunskap om, använd detta och hjälp era kunder!

→ Under 2014 har jag gjort uppdateringar på vad som skett inom dessa tio områden. Det faller sig naturligt då det i de flesta fallen handlar om teknik i sin linda, eller vars tillämpningar hur som helst är nya i vår bransch. När exempelvis en rapport från Oxford University säger att "Nära hälften av alla jobb kan tas över av maskiner, datorer och robotar inom 20 år" är det ju naturligtvis något som påverkar många branscher, inte minst den grafiska. Likaledes var det värt att uppmärksamma Canadian Scholarship Trust Plans (CSTP) sammanställning av vilka kompetenser som de tror kommer behövas år 2030 och vilka aspekter i denna som påverkar våra jobb.

JAG SKREV ÄVEN OM RESOR och utbildningar som sker inom våra föreningar. Grafiska Företagens förening för unga ledare, Futura, höll sitt höstmöte i Bryssel med besök hos Intergraf, Europaparlamentet och leverantören Xeikon. En mycket givande och uppskat-

tad resa av alla deltagare. Inom vårt program Certifierad Etiketryckare för branschföreningen Etikettgruppen deltog jag i den del av utbildningen som hölls hos leverantören Gallus i Schweiz. Då jag själv tidigare inte haft någon större erfarenhet av just etiketryck blev det mycket att lära, men också ett tillfälle att dela med mig av mina erfarenheter inom exempelvis färghantering vilket gav intressanta diskussioner.

Några bokrecensioner dyker också upp på Grafiska Bloggen. Böcker med relevans för branschen och som är så pass läsvärda att de går att rekommendera tas upp. 2014 blev det "Apple från insidan" och "Visioner & transmissioner" av Jan-Olof Jungersten, grundare av och VD för Visutech.

Arbetet med standarder inom SIS och ISO avhandlas kontinuerligt och framför allt i samband med de större mötena som hålls varje vår och höst. Vad som hänt på sistone hittar du på en annan plats i denna tidning, men

vill du hänga med i det senaste som händer på den fronten bör du följa bloggen. ●

Några bokrecensioner dyker också upp på grafiskabloggen.se. Bland annat "Apple från insidan" av Adam Lashinsky.

Åsikter om det vi skriver är välkomna, liksom tips på andra bloggar och sajter som är intressanta för oss inom grafisk bransch. Hör gärna av dig med synpunkter, frågor och idéer om hur vi ytterligare kan studera utvecklingen och försöka skåda in i framtiden, oavsett om det rör sig om arbetsgivarfrågor, teknik, affärer, miljö, standardisering, utbildning etc. till kommunikation@grafiska.se.

3

Ytterligare en anledning att bli medlem i Grafiska Företagen

”Det vore bra om fler på företaget kunde det här”

Utbildning och kompetensutveckling

Grafiska Företagen erbjuder kvalificerade seminarier, kurser och utbildningar för att stärka dina medarbetares kompetens eller dig i din roll som arbetsgivare i den grafiska industrin.

Grafiska Företagen är arbetsgivar- och branschorganisationen för företag inom den grafiska branschen, förpackningsindustrin och närliggande verksamhetsområden.

Grafiska Företagen. Box 55525 (Storgatan 19), 102 04 Stockholm. Tel 08-762 68 00. www.grafiska.se

grafiska
FÖRETAGEN

Gilla oss!

DU VET VÄL OM att det finns många möjligheter till kontakt med Grafiska Företagen.

Kontakta oss via e-post på **info@grafiska.se** telefon på **08-762 68 00**

Gilla oss på Facebook **facebook.com/grafiskaforetagen**

Följ oss på Twitter **@grafiskaforetag**

Bli följeslagare av vårt pressrum på **mynewsdesk.com/se/grafiskaforetagen**

Prenumerera på våra RSS-flöden som du hittar på **grafiska.se/pressrum/rssfeeds**

Tips till kommande nummer!

Har ni frågor, vill tipsa om teman eller har något allmänt att säga om tidningen?

Hör av er till:

kommunikation@grafiska.se

vi vill gärna ha feedback!

Den 7 maj är det dags för Förbundsmöte och Grafisk Dag. Vi håller som vanligt till i Näringslivets hus på Storgatan 19 i Stockholm. Vi tar sikte på 2025 och framtidens utmaningar.

Dagens föredrag och paneldiskussioner kommer att beröra ämnet: Är digitalisering ett hot mot folkstyret? Medverkar gör bl.a. Per Olsson, statssekreterare på Kulturdepartementet och utrikeskorrespondenten Rolf Porseryd.

Läs mer och anmäl er på www.grafiska.se/grafiskdag2015